

PM

2017-06-22

Västkustbanan Ängelholm Helsingborg

Underlag för ansökan om upphävande av naturreservat samt ansökan om dispens från reservatföreskrifterna för naturreservatet Väla skog

Bakgrund och syfte

Trafikverket avser att bygga ut Västkustbanan mellan Ängelholm och Helsingborg till dubbelspårig järnväg.

Utbyggnaden medför ett intrång i naturreservatet Väla skog då nytt spår behöver anläggas på samma sida som naturreservatet. Det är varken tekniskt möjligt eller ekonomiskt rimligt att anlägga det nya spåret på den västra sidan av järnvägen, vilket skulle undvika ett intrång i naturreservatet. En förläggning av nytt spår väster om det befintliga skulle innebära för järnvägens brukande, drift och underhåll ogynnsamma kurvor på spåret, dels en avsevärd kostnad för flytt av den kraftledning som ligger väster om naturreservatet och till vilket ett reglementsenligt säkerhetsavstånd inte skulle gå att upprätthålla.

Järnvägsfastigheten kommer att breddas cirka 12 meter (illustreras med streckad linje i Figur 1) och därtill kommer ett servitut på ytterligare cirka 12 meter för trädsäkring.

Väla skog har skydd som statligt inrättat naturreservat enligt Miljöbalken 7 kap 4 §. Föreliggande PM utgör en bilaga till MKB för järnvägsplan Ängelholm-Helsingborg och syftar till att utgöra underlag dels för ansökan om upphävande av naturreservat för den del av reservatet som tas i anspråk genom järnvägsplanen enligt 7 kap 7 § MB, dels för ansökan om dispens från reservatföreskrifterna för den påverkan järnvägsutbyggnaden får på resterande del av naturreservatet enligt 7 kap 26 § MB.

Länsstyrelsen får meddela dispens från föreskrifter som har meddelats för ett naturreservat om det finns särskilda skäl och om dispensen är förenlig med förbudets/föreskriftens syfte. Som särskilda skäl åberopas det riksintresse som järnvägen utgör och allmänhetens behov av ökad kapacitet på järnvägen.

Det relativt begränsade intrånget i Väla skog bedöms inte äventyra reservatets syfte.

Naturreservatets skyddsvärden

Naturreservatet Väla skog ligger nordost om Helsingborg, mellan Väla norra industriområde och Berga industriområde, och omfattar cirka 42 ha (Figur 4). Naturreservatet avskiljs från industriområdena genom en mindre remsa jordbruksmark och naturmark. Järnvägen utgör naturreservatets västra gräns.

Väla skog har med hänvisning till botaniska, zoologiska och hydrologiska värden högsta naturvärde, klass 1. Skogen är också av värde för landskapsbilden, friluftslivet och rekreation. Reservatets norra sida sammanfaller med en historisk jordvall som har ett kulturhistoriskt värde (Länsstyrelsen i Skåne län, 2001).

I Helsingborgs stads Natur- och kulturmiljöprogram (Helsingborgs stad, 2015) beskrivs Väla skog enligt följande ”*Väla skog är en ädellövskog bestående av bok, ek, ask, lind, hassel och al och är i den västra delen särskilt örtrik tack vare översilning av vatten i marken. Vissa gamla bokar och ekar har en ålder av mellan 150 och 250 år. Skogen utgör en rest av det stora slätterrängsområdet mellan Kropp-Mörarp-Fleninge och mot Viken i nordväst. Bland intressanta växter kan nämnas kommunens största bestånd av orkidén Sankt Pers nycklar. Vidare finns gulsippa, blåsippa, vårärt, sårläka och björkpyrola. Hybriden mellan gul- och vitsippa, den så kallade svavelsippan, återfinns också. Skogsduva, sparvhök, tornfalk och kattuggla häckar i området. I västra kanten löper järnvägen som anlades på 1860-talet. I skogen finns skyttevärm från den tid då Berga kasern använde skogen som en del i övningsfältet. På 1700-talskartan finns bokbestånd (bokhult) markerat. Eftersom boken försämrar produktionen av höfoder var bokträd ovanliga på ängarna, men beståndet kan förklaras med att bok-och ekollon användes för svinuppfödning. I sydöstra hörnet finns en liten ekhage*”.

Områdets geologi domineras av sandsten överlagrad av kvartära bildningar såsom moig morän. I delar av området är jorden uppblandad med lera. Detta har tillsammans med den varierade topografin i området gett upphov till en varierande markfuktighet och artsammansättning i naturreservatet (Länsstyrelsen i Skåne län, 2001).

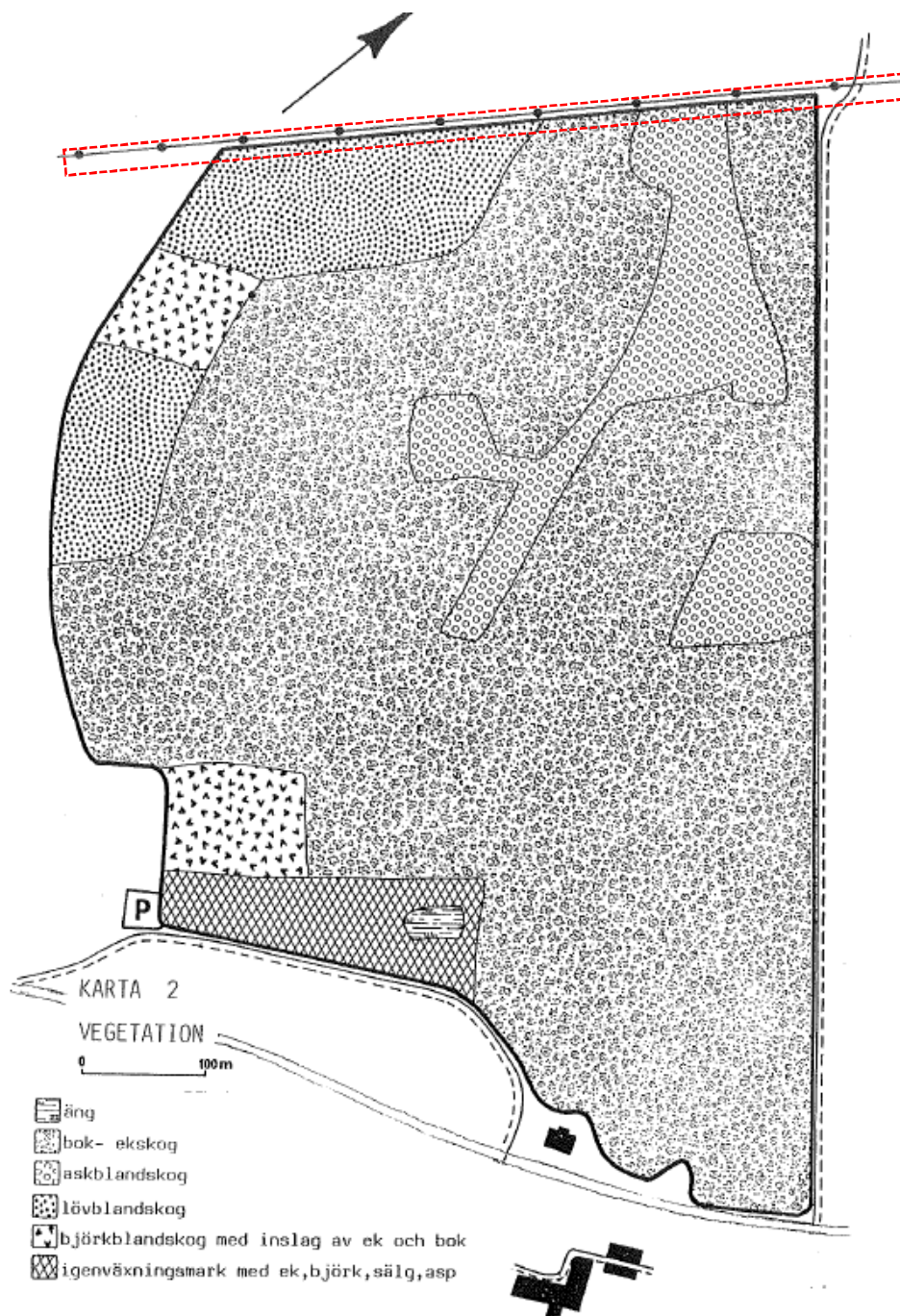
Förekommande naturtyper och arter

Naturtyper

Förekommande naturtyper i Väla skog (enligt skötselplan) redovisas i Tabell 1 tillsammans med en bedömning av järnvägsplanens intrång i respektive naturtyp. Utbredningen av respektive naturtyp inom naturreservatet framgår av Figur 1.

Tabell 1 Naturtyper enligt skötselplan.

Naturtyp	Järnvägsområdets ungefärliga markanspråk (ha)	Trädsäkringsservitutets ungefärliga yta (ha)
Äng	Ingen påverkan	
Bok- och ekskog	0,2	0,2
Askblandskog	0,1	0,1
Lövblandskog	0,3	0,3
Björkblandskog med inslag av ek och bok	Ingen påverkan	
Igenväxningsmark med ek, björk, sälg, asp	Ingen påverkan	

Figur 1 Karta över naturtyperna inom naturreservatet Väla skog, tagen från skötselplanen. Järnvägen utgör naturreservatets västra gräns (illustreras av den heldragna linjen med punkter under norrpilen i bilden). Streckad linje illustrerar schematiskt det nya järnvägsområdet.

Den nordvästra delen av reservatet utgör nyckelbiotop på ca 7 ha (N 10846–1996, Skogens pärlor, Skogsstyrelsen, se Figur 2). Ädellövskogen domineras

av bok (70%), ask (20%) och ek (10%). Biotopkaraktärer utgörs av spärrgreniga grova träd och en riklig mängd med död ved. Området tangeras av järnvägsutbyggnaden.

Figur 2. Nyckelbiotop inom Väla skog (Skogens pärlor).

Arter

I skötselplanen anges följande om vegetationen inom naturreservatets västra del "längs sydvästra kanten, i ett parti där bokar och ekar står glest, har björkar vandrat in. Genom det rikliga ljusinsläppet har ett rikt busk- och fåltskikt uppkommit. Brakved och vävar av kaprifol och murgröna karaktäriserar de vedartade växterna och det nästan heltäckande fåltskiktet består huvudsakligen av hallon, buskstjärnblomma, ekorrbär, harsyra, vårfryle och liljekonvalj.

I nordvästra delen finns en varierad lövblandskog med ek, bok, avenbok, ask, al, lönn och lind, som ur botanisk synpunkt är det rikaste och intressantaste området. Här bildar vitsippa och svalört mattor på våren och gulsippa blommor rikligt. Här växer också bl.a. den sällsynta hybriden mellan vitsippa och gulsippa samt St Pers nycklar, lundviol och ormbär vilket tyder på en näringsrik jordmån. Längre norrut, längs järnvägen, växer sårläka och den ovanliga busken skogskornell som här har en av sina få växtlokaler i Helsingborgs kommun. För övrigt är buskskiktet omväxlande med bl.a. benved, hagtorn, hassel och skogstry.

De fuktiga svackorna som genomkorsar Väla skog hyser ett trädskikt som domineras av ask, i sällskap med ek, bok, avenbok och lind. Buskskiktet är mycket välutvecklat med variationsrikt med hassel, hagtorn, benved, olvon, brakved, murgröna, hägg och skogstry, samt unga plantor av ask, ek, bok, lönn, rönn, asp, avenbok, alm och fågelbär som ingående arter. Skogsbingel-

och i de fuktigare partierna älgörtsamhällen karaktäriserar fältskiktet som för övrigt har en rik och varierande sammansättning med bl.a. myska, hässlebrodd, skogsstarr och långsvingel”.

Den befintliga banvallen längs naturreservatet har tidigare bedömts utgöra en värdefull miljö för vissa kärlväxter. Enligt kommunekolog vid Helsingborgs stad skulle remsan intill spåret och diket kunna innehålla relikta växter från äldre markanvändning med såväl ängs- som hedväxter från tiden när spåret byggdes och då det fanns ängs- och hagmarker intill. Förut, uppger kommunekologen, har det hittats ängsskära, skogsklocka, krissla med flera intressanta arter där. I florainventering genomförd under maj och juni 2017 påträffades dock ingen av dessa nämnda arter (Naturvårdskonsult Gerell, 2017, se bilaga 1).

I brynzonen mot järnvägen finns den enda kända växtplatsen i Helsingborgs kommun för arten luden johannesört (*Hypericum hirsutum*), vilken noterades i 100 exemplar i florainventering 2017 (Naturvårdskonsult Gerell, 2017). Sankt Pers nycklar (*Orchis mascula*) påträffades i brynzonen under samma inventering. Detta är den enda växt i artskyddsförordningen som påträffats inom området där intrång planeras. Den mest sällsynta art som påträffades inom Väla skog i den nämnda florainventeringen var skånebjörnbär (*Rubus axillaris*). Det är ett krypbjörnbär som har en starkt begränsad utbredning till kusttrakterna på Bjärehalvön.

Varken björkpyrola (*Orthilia secunda*) eller sårläka (*Sanicula europaea*) återfanns i brynzonen i inventeringen 2017, vilket det finns äldre uppgifter om. Det verkar därmed som att viss förändring i artförekomst har skett sedan tidigare genomförda florainventeringar längs brynzon och banvall.

I Tabell 3 presenteras rödlistade växter och svampar som har observerats i Väla skog (Artdatabanken). Även svavelsippa och skogskornell, som utgör prioriterade bevarandevärden enligt skötselplanen, har tagits med. Arterna St. Pers nycklar och blåsippa är fridlysta enligt Artskyddsförordning (SFS 2007:845). Förekomst och utbredning av vissa arter är oklar varför påverkan på dessa arter inte kan uteslutas. Påverkan bedöms inte vara betydande på grund av det begränsade intrånget.

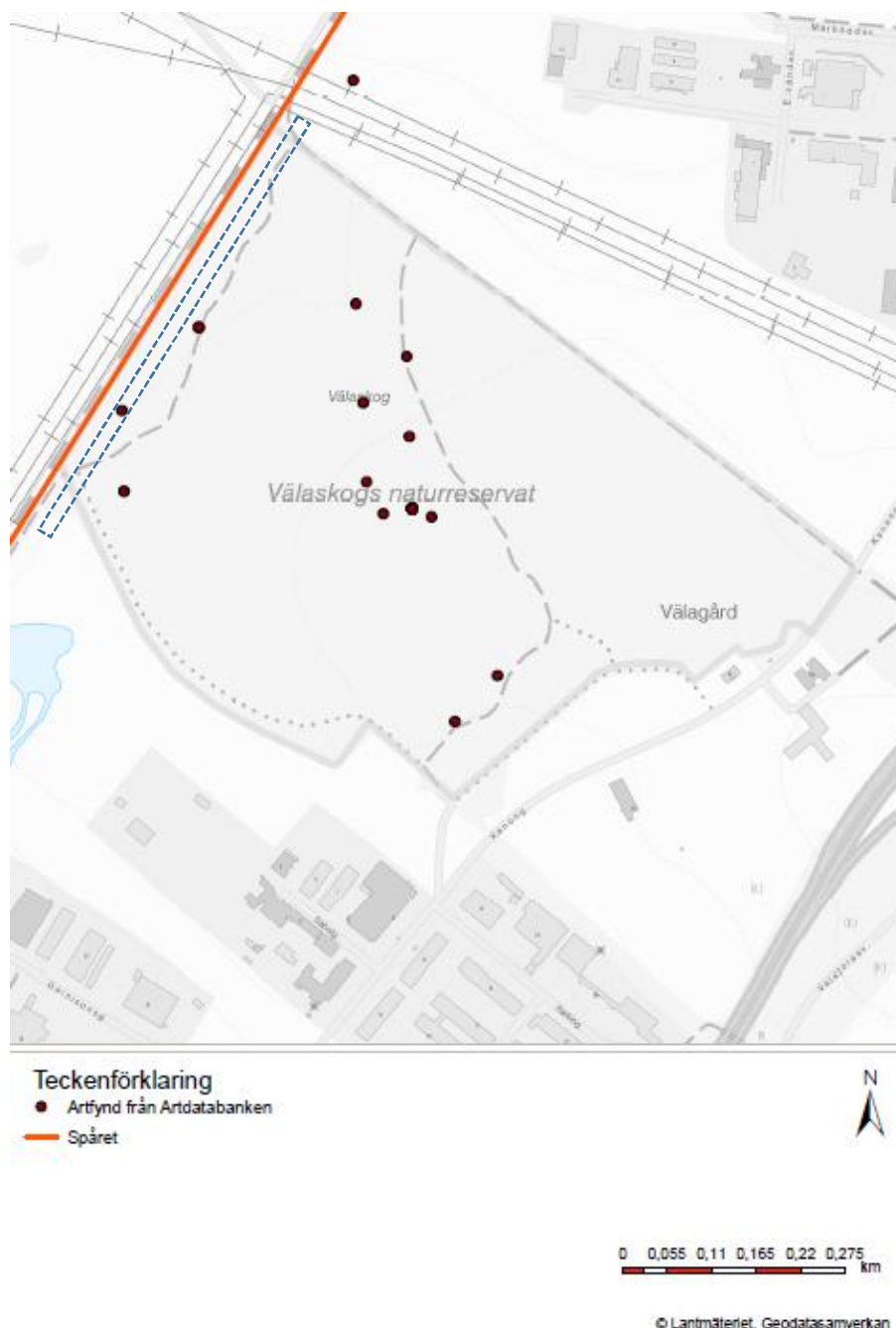
Tabell 2. Förekommande rödlistade arter i naturreservatet enligt Artportalen (mars 2017), skötselplan och Helsingborgs kommuns Natur- och kulturmiljöprogram. Svavelsippa och skogskornell är inte rödlistade men utgör prioriterade bevarandevärden enligt skötselplanen.

Art	Källa	Lokal	Rödlistan 2015	Fridlyst enligt Artskyddsförordningen (SFS 2007:845)	Järnvägsplanens påverkan
Träd och buskar					
Järnek (<i>Ilex aquifolium</i>)	Artdatabanken	I den västra delen av Väla skog (se Figur 3)	CR	-	Potentiellt (inom noggrannheten) 100 m
Skogsalm (<i>Ulmus glabra</i>)	Artdatabanken	I den västra delen av Väla skog (se Figur 3)	CR	-	Potentiellt (inom noggrannheten) 100 m

Art	Källa	Lokal	Rödlistan 2015	Fridlyst enligt Artskyddsförordningen (SFS 2007:845)	Järnvägsplanens påverkan
		3)			
Ask (<i>Fraxinus excelsior</i>)	Artdatabanken	I den västra delen av Väla skog (se Figur 3)	EN	-	Potentiellt (inom noggrannheten) 100 m
Skogskornell	Skötselplan	I den nordvästra delen av Väla skog	-	-	Påverkan kan ej uteslutas, förekommer i bok- och ekskogen som projektet gör intrång i.
Örter och gräs					
Hybrid mellan vit- och gulstippa, s.k. svavelsippa (<i>Anemone x lipsiensis</i>)	Skötselplan	Främst i den nordvästra delen av Väla skog	-	-	Påverkan kan ej uteslutas förekommer i bok- och ekskogen som projektet gör intrång i.
St. Pers nycklar (<i>Orchis mascula</i>)	Skötselplan	I den nordvästra delen av Väla skog	LC	Ja	Har påvisats i området där intrång planeras.
Blåsippa (<i>Hepatica nobilis Schreb.</i>)	Helsingborgs stads Natur- och kulturmiljöprogram	Ospec.	LC	Ja	Påverkan kan ej uteslutas, oklart var inom området den förekommer.
Åkerkulla (<i>Anthemis arvensis</i>)	Artdatabanken		NT	-	Påverkas inte
Storgröe (<i>Poa remota</i>)	Artdatabanken	Ospec.	NT	-	Potentiellt (inom noggrannheten) 250 m
Svampar					
Blek tjunfoting (<i>Hydropus subalpinus</i>)	Artdatabanken	Ospec.	NT	-	Potentiellt (inom noggrannheten) 600 m
Cinnoberspindling (<i>Ceriporia excelsa</i>)	Artdatabanken	Ospec.	NT	-	Potentiellt (inom noggrannheten) 500 m
Oxtungssvamp (<i>Fistulina hepatica</i>)	Artdatabanken	Ospec.	NT	-	Potentiellt (inom noggrannheten) 500 m
Rosenporing (<i>Ceriporia excelsa</i>)	Artdatabanken	Ospec.	NT	-	Potentiellt (inom noggrannheten) 500 m
Stenticka (<i>Polyporus tuberaster</i>)	Artdatabanken	Ospec.	NT	-	Potentiellt (inom noggrannheten) 500 m
Tvåfärgsnopping (<i>Entoloma tjallingiorum</i>)	Artdatabanken	Ospec.	VU	-	Potentiellt (inom noggrannheten) 500 m
Sydlig sotticka (<i>Ischnoderma resinosum</i>)	Artdatabanken	Ospec.	VU	-	Potentiellt (inom noggrannheten) 500 m
Rödbrun rottryffel (<i>Scleroderma cepa</i>)	Artdatabanken	Ospec.	VU	-	Potentiellt (inom noggrannheten) 500 m
Silkeslidskivling (<i>Volvariella bombycina</i>)	Artdatabanken	Ospec.	VU	-	Potentiellt (inom noggrannheten) 500 m

Inom Väla skog förkommer bland annat olika arter av fladdermus samt hermelin, grävling, räv och vildkanin. Fågellivet bedöms som ordinärt för

biotopen (Länsstyrelsen i Skåne län, 2001). Groddjur förekommer vid småvatten. Inga småvatten inom reservatet kommer att påverkas.

Figur 3. Kartan visar inrapporterade lokaler för rödlistade arter enligt Artdatabanken. De tre punkterna längst västerut inom reservatet utgörs av träd (järnek, ask och skogsalm). Punkten norr om reservatsgränsen utgör växtplats för ängsskära. Lokalen påverkas inte av projektet. Streckad linje illustrerar schematiskt järnvägsutbyggnaden.

Naturresevatets prioriterade bevarandevärden

Väla skog ska bevaras som ett med hänsyn till markfuktigheten omväxlande lövskogsområde med varierande trädslagsfördelning, vegetationstyper och faunabiotoper (Länsstyrelsen i Skåne län, 2001). Värden ska i första hand inriktas på att bevara variationsrikedomen genom en till de skilda lövskogsbiotoperna anpassad skötsel samt genom en reglering av dräneringsförhållandena. Hänsyn ska tas till kulturhistoriska minnesmärken. Åtgärderna skall även syfta till att bereda allmänheten möjlighet att utnyttja området till undervisning och friluftsliv.

I Tabell 3 listas naturresevatets prioriterade bevarandevärden och identifierade hot mot bevarandemålen enligt skötselplan tillsammans med en bedömning av järnvägsutbyggnadens påverkan.

Tabell 3. Prioriterade bevarandevärden, identifierade hot mot bevarandemålen och en bedömning av järnvägsutbyggnadens påverkan.

Prioriterade bevarandevärden enligt skötselplan	Identifierade hot (härledda ur skötselplan)	Järnvägsutbyggnadens påverkan
<p>Ädellövskog med varierande markvegetation som utgör en rest av en tidigare slätteräng.</p> <p>Delar av skogen har mycket örtrik vegetation.</p> <p>Förekomst av mycket gamla träd.</p>	<p>Minskad variation av trädarter, vegetationstyper och faunabiotoper.</p> <p>Förändrad hydrologi (markfuktighet) i området (en förutsättning för den varierade floran)</p>	<p>Marginell påverkan på artrikedomen genom avverkning av vegetation längs järnvägen inom de naturtyper som angränsar till järnvägen.</p> <p>Område med mycket örtrik vegetation (ca 200 meter från järnvägen) påverkas inte.</p> <p>Genom försiktig trädsäkring sparas äldre ädellövträd i så lång utsträckning som möjligt.</p> <p>Markfuktigheten påverkas inte då järnvägen läggs på bank.</p>

Prioriterade bevarandevärden enligt skötselplan	Identifierade hot (härledda ur skötselplan)	Järnvägsutbyggnadens påverkan
Förekomst av svavelsippa, en hybrid mellan vitsippa och gulsippa, samt skogskornell.		Påverkan på enstaka exemplar kan inte uteslutas. Skogskornell växer enligt skötselplan nära järnvägen.
Markhistorisk intressant jordvall som utgör gräns mellan tidigare äng och utmark.	Förstörelse av jordvallar (kulturhistoriska element)	Intrång i jordvallen kan inte uteslutas.
Viktigt område för undervisning, promenad och strövande.	Inskränkningar för undervisning och allmänhetens tillgänglighet för friluftsliv och promenader	Möjligheterna till rekreation och friluftsliv i Väla skog påverkas inte nämnvärt av järnvägsutbyggnaden eftersom intrånget inte påverkar områdets strövstigar. Bullerbelastningen ökar något på grund av den ökade trafikeringen. Detta märks framförallt på att tågen kommer betydligt tätare.

Järnvägsplanens påverkan

Sammantaget tas cirka 0,6 ha (<1,5 % av reservatets 42 ha) mark i anspråk som järnvägsområde och ytterligare ca 0,6 ha berörs av servitutsrätt för trädsäkring (se Tabell 1 och avsnittet Försiktighetsmått och skyddsåtgärder).

Intrånget sker i brynzonen. Den befintliga järnvägsfastigheten breddas ca 12 meter österut mot naturreservatet vilket medför att träd- och buskvegetation kommer att behöva tas bort utmed hela den västra kanten på reservatets skogsområde. Längs den sträckan växer Sankt Pers nycklar, vilket är en växt som ingår i artskyddsförordningen. Det innebär att en dispensansökan behöver lämnas in till länsstyrelsen innan något fortsatt arbete i området sker.

Gränsen för den befintliga järnvägsfastigheten går i dagsläget ungefär längs skogsbrynet, se Figur 4. Det röjda området, skötselgatan, längs järnvägen tillhör järnvägsfastigheten.

Figur 4. Sidoområdet längs järnvägen röjs för att hållas fritt från träd och buskar. Befintlig gräns för järnvägsfastigheten går ungefär längs skogsbrynet. Järnvägsplanen medför att vegetation i området mellan järnvägen och cirka 12 meter österut kommer att avverkas.

Brynzonen flyttas ca 12 meter in i skogen vilket medför ett ökat ljusinsläpp och förändrade vindförhållanden för vegetation som tidigare stått mer skyddad. En ökad vindpåverkan kan medföra en ökad risk för stormskador. Det ökade ljusinsläppet gynnar ljusälskande arter, som exempelvis skånebjörnbäret.

Den mest örtrika delen av bok- och ekskogen, som ligger ca 200 meter innanför järnvägen, påverkas inte. Svavelsippa och skogskornell finns i området nära järnvägen varför påverkan på dessa arter kan inte uteslutas. Skogskornell förekommer främst i den nordvästra delen av reservatet. Även luden johannesört förekommer i brynzonen mot järnvägen.

Marken inom Väla skog lutar lätt ned mot nordvästra hörnet av naturreservatet. Det innebär att områdets lågpunkt befinner sig nära det befintliga järnvägsspåret. Ytvattnet i området leds mot befintligt järnvägsspår i ett antal öppna diken och samlas i öppet dike längs med järnvägsspåret. Längs befintligt järnvägsspår i naturreservatet finns en brunn i ett av de öppna diken, som skulle kunna vara sammankopplad med dike på motsatt sida av järnvägsspåret och leda vatten vidare dit.

Den nya banvallen anläggs ovanpå de öppna diken som ansluter mot den befintliga banvallen. Inga kompensationsåtgärder utförs för intrånget eftersom

dikena enligt skötselplanen inte ska underhållas och gärna spärras av för att öka markfuktigheten i området. Eftersom det nya spåret förläggs på bank (varken schakt eller annan grundläggning krävs) kommer ingen sänkning av grundvattennivån utföras.

Transporten av yt- och markvatten inifrån naturreservatet kommer inte att påverkas, då det är i området för lågpunkten som intrånget kommer att ske. Det innebär att markfuktigheten inom området inte kommer att påverkas i nämnvärd utsträckning, vilket är positivt då den varierande markfuktigheten inom naturreservatet är en av anledningarna till artrikedomen inom området.

Jordvallen som löper längs reservatets nordöstra kant kan komma att påverkas marginellt.

Järnvägen kommer genom breddningen att ligga närmare promenadstigen som går längs med järnvägen. Väla skog är dock redan idag utsatt för buller, både från järnväg, väg och industrier. Efter utbyggnaden kommer bullernivån att öka något men den tillkommande påverkan bedöms inte medföra någon större förändring på det rörliga friluftslivet eller faunan. Bullernivåerna avtar snabbt med avståndet från järnvägen.

Det kommer inte att sättas upp något bullerskydd längs spåret förbi Väla skog av flera anledningar. En bullerskärm skulle minska bullerstörningen men den medför också negativa effekter. Effekten av en bullerskärm avtar med avståndet från järnvägen och skyddar effektivt enbart några tiotals meter in i skogen. Merparten av strövstigarna finns på större avstånd från järnvägen. Skärmen skymmer utsikten för friluftslivet och ljusinfallet i reservatet, vilket medför att vegetationen närmast skärmen skuggas. Även genomskinliga skärmar av plast medför en begränsning i ljusinsläppet vilket påverkar floran negativt och upplevs artificiell för de som rör sig i skogen. En bullervall skulle innebära ett större intrång i reservatet och är därför inte ett aktuellt alternativ på denna plats.

Påverkan på fågellivet bedöms som försumbar eftersom reservatet redan är bullerpåverkat. Fåglar som uppehåller sig inom närområdet idag bedöms inte påverkas ytterligare i någon betydande utsträckning av de ökade bullernivåerna.

Inga kolonier av fladdermöss har registrerats inom det område där intrånget planeras att ske (Naturvårdskonsult Gerell, 2017). Utifrån den genomförda fladdermusinventeringen under 2017 görs också bedömningen att effekterna

på fladdermusfaunan är marginella, eftersom intrånget löper på en del av deras befintliga jaktmark.

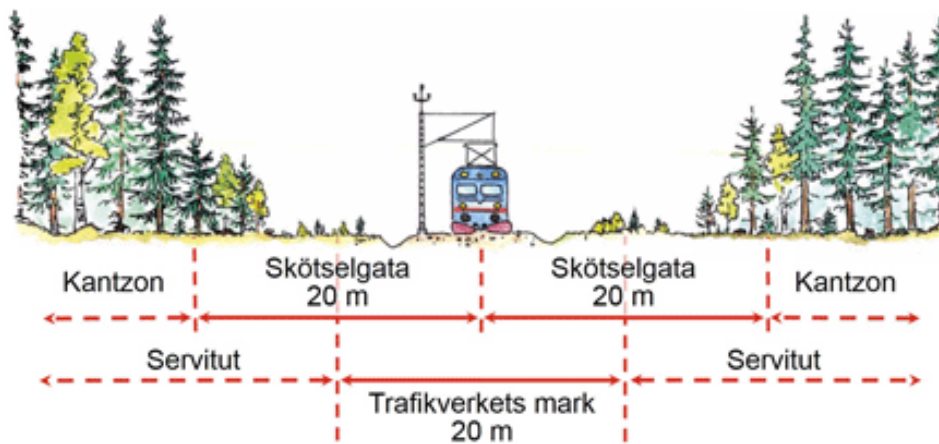
Tillgängligheten till Väla skog påverkas inte av utbyggnaden till dubbelspår. Väla skog ingår ett grönt nätverk som utgör en del av odlingslandskapet tillsammans med naturreservaten Småryd och Duvestubbe (se Figur 12). Denna grönstruktur har en viktig funktion för områdets flora och fauna bland annat för spridning i landskapet. På stora delar av sträckorna mellan områdena finns gröna korridorer som binder samman de tre områdena. I järnvägsplanens MKB beskrivs åtgärder för att minimera barriäreffekten av järnvägen i samband med utbyggnaden till dubbelspår. Bland annat byggs en planskild passage längs Ångavångsgatan vid Duvestubbe naturreservat vilket gör det möjligt för det rörliga friluftslivet att lättare röra sig mellan de olika naturreservaten i området.

Försiktighetsmått och skyddsåtgärder

Med hänsyn till Väla skogs skyddsstatus anläggs inte någon skötselgata utanför järnvägsfastigheten längs med Väla skog (jämför med principskiss för trädsäkring i **Figur 5**). Istället ska försiktig trädsäkring tillämpas vilket innebär att en individuell bedömning av träden ska göras med hänsyn till de värden som ska skyddas och till risken att ett träd faller över spåranläggningen (TDOK 2014:0780). Bedömningen görs i samråd med tillsynsmyndigheten för det aktuella området. Äldre ädellövträd ska sparas så långt möjligt. Med denna metod avverkas inte fler träd än nödvändigt.

För att säkerställa ett fortsatt bestånd av skånebjörnbär inom naturreservatet flyttas ett antal plantor av den arten från sträckan där det nya järnvägsspåret planeras till en plats på den nyskapade brynzonen. Åtgärden genomförs i samråd med kommunekolog i Helsingborgs stad.

Med hänsyn till fågellivet ska avverkning av vegetation inom Väla skog inte utföras under fåglarnas häckningstid 15 april – 15 juli.

Figur 5. Principer för trädsäkring (TDOK 2014:0780).

Kompensationsåtgärder

Genom avverkningen av träd i Väla skog skapas en ny brynzon mot järnvägen. Träd som tidigare stått skyddade en bit in i skogen kan bli stormkänsliga i ett mer utsatt läge. För att stärka brynsonen kan buskar av i naturreservatet förekommande arter såsom brakved, hägg, hagtorn, olvon och hassel planteras vid behov. Artval tas fram i samråd med länsstyrelsen. Åtgärden är i linje med skötselplanen som anger att *"särskild vikt skall läggas vid att stödja bildandet av en tät brynvegetation. Normalt får inga röjnings- eller gallringsåtgärder vidtas inom en zon på 10-15 meter från skogskanten. Brynvegetationen kan vid behov förstärkas genom plantering av för området naturliga buskar..."*. Försiktig röjning i brynsonen ska utföras så att den bidrar till naturreservatets skötselplan som anger att snöbär, videkornell och tysk lönn successivt ska röjas bort. Försiktig röjning kan även gynna arten luden johannesört (*Hypericum hirsutum*). Arten trivs i mullrika lundar med god tillgång till ljus, särskilt bryn och gläntor. Hänsyn till växtplatser för luden johannesört ska i möjligaste mån beaktas i samråd med kommunekolog.

Kvalitetshöjande åtgärder föreslås utföras på den igenväxningsmark inom naturreservatet som ligger intill parkeringen (se Figur 11). Skötselplanen beskriver området som tidigare öppet område med solitärer av ek och sälg. Området har nu växt igen med främst sälg, asp och fläder och har ett fältskikt med varierande inslag av både skogs- och ängsväxter. Här föreslås de åtgärder som rekommenderas i skötselplanen, det vill säga; försiktig röjning i träd- och buskskiktet samt inplantering av ek i luckorna tillsammans med eventuell ringbarkning av asp, utföras.

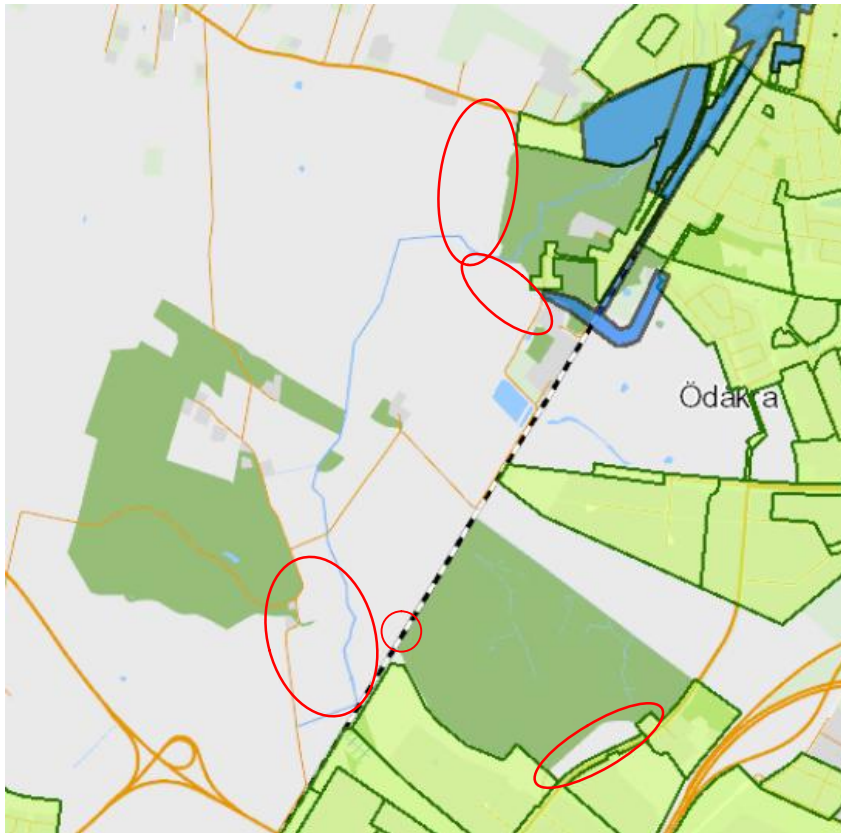
För att påskynda kolonisationen av den nya banvallen ska ytjordsskiktet från slänten på den befintliga banvallen och diket banas av och tas till vara för att spridas ut på den nya banvallens slänt och dike. Detta är framför allt viktigt i den norra delen där banvallen bedömts vara särskilt artrik.

Död ved från avverkade större träd föreslås, i samråd med länsstyrelse och Helsingborgs stad, läggas ut som faunadepåer på lämpliga platser inom reservatet och /eller intill dagvattendammen söder om, och utanför, reservatet (se Figur 11).

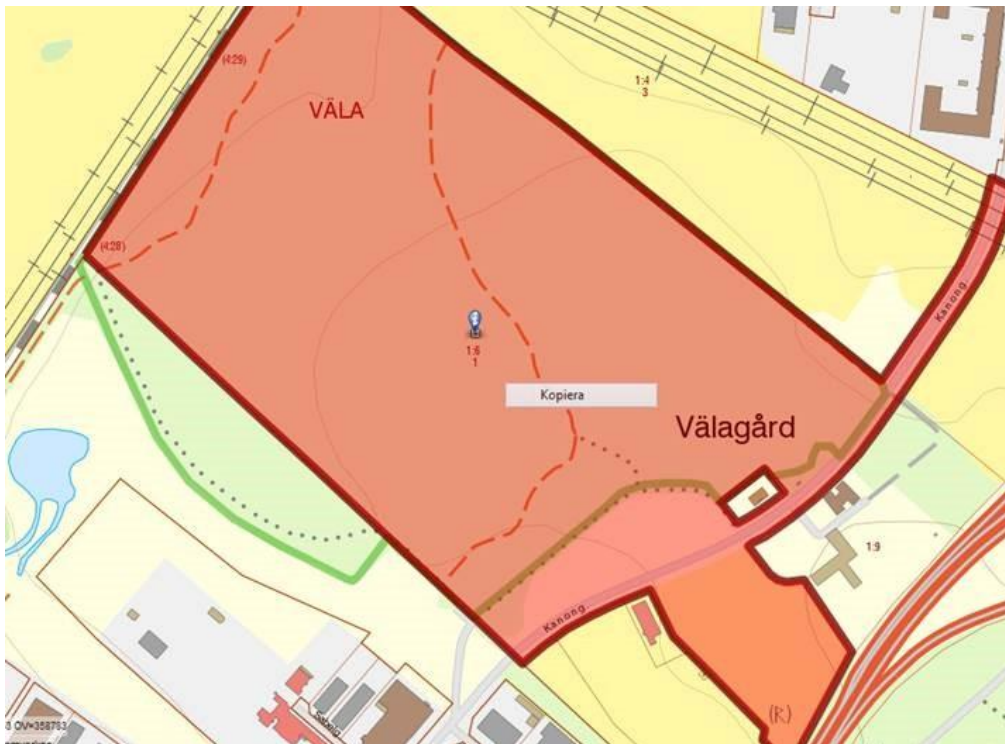
För att kompensera för förlorade naturvärden och det fysiska intrånget i reservatet föreslås kompensationsåtgärder utföras på kommunal mark som inte är detaljplanelagd. Lämplig mark finns intill Väla skog och i närheten av de kommunala naturreservaten Duvestubbe och Småryd, väster om järnvägen. Förslag på lämpliga områden för naturvårdande åtgärder ges i Figur 6 (jämför med Figur 7-Figur 9). Särskilt goda förutsättningar för kompensationsåtgärder finns intill Väla skog och Duvestubbe naturreservat (se Figur 6). Preciseringsen av lämpliga lokaler och åtgärder kommer att göras i nära samråd med kommunekolog i Helsingborgs stad.

Kompensationsåtgärder bör ha som inriktning att bidra till områdets naturvärden genom att förstärka den ekologiska infrastrukturen och /eller genom att förbättra reservatens tillgänglighet för stadsnära rekreation och friluftsliv. Kompensationsåtgärder kan utföras längs grönstråk, vattendrag och andra spridningskorridorer. Intill naturreservaten kan kompensationsåtgärder utföras genom nyplantering av träd, förslagsvis ädellövskogsarter som är lämpliga utifrån rådande markförhållanden och som naturligt förekommer inom naturreservaten såsom bok, ask, ek och lind. Utformning och artval ska ske i samråd med länsstyrelse. Målet ska vara att på sikt skapa en naturtyp som kan utgöra habitat för de arter som påverkas av utbyggnaden.

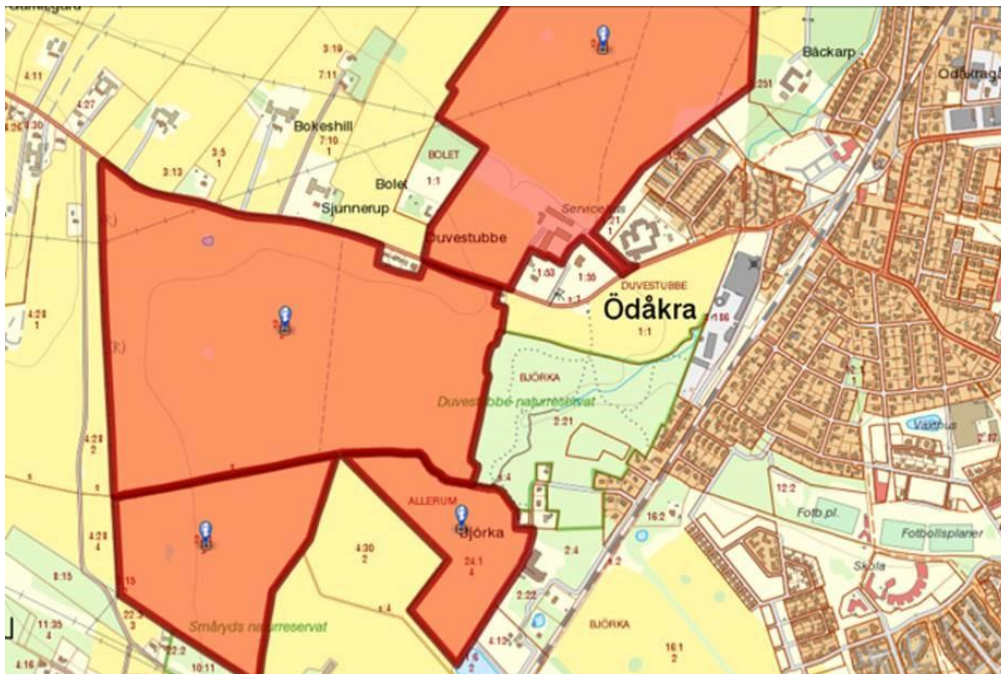
Kompensationsåtgärder preciseras i kommande ansökningar om dispens och upphävande.

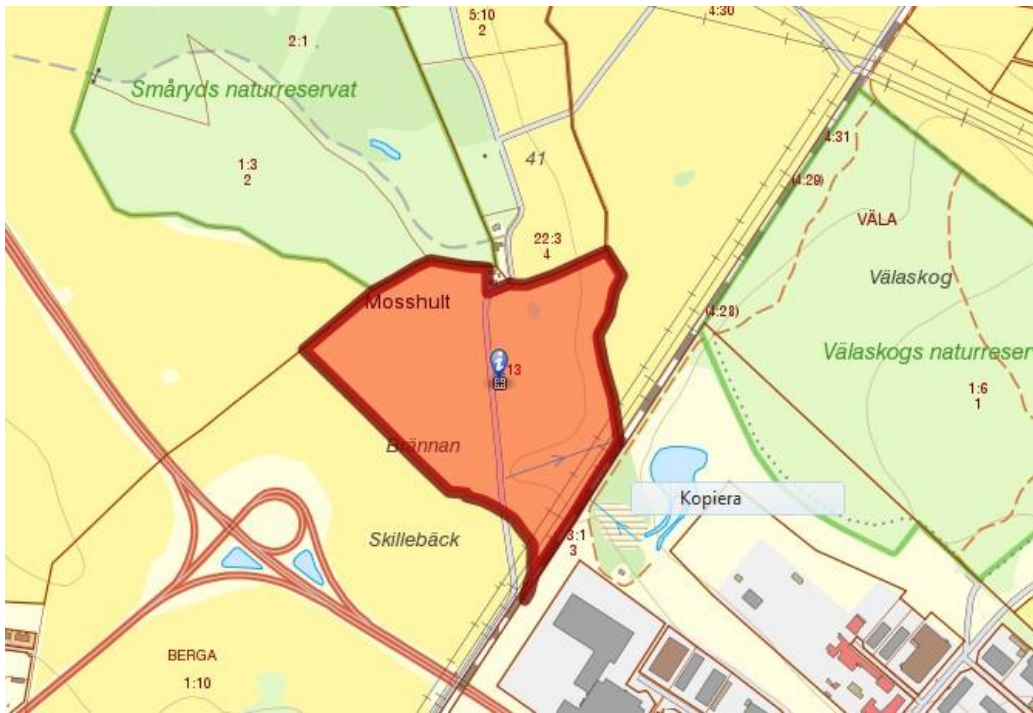
Figur 6 Lämpliga områden för naturvårdande åtgärder intill Väla skog (jämför med Figur 7 och Figur 11), Duvestubbe (jämför med Figur 8) och Småryd (jämför med Figur 9) är inringade. Föreslagna områden utgörs av kommunägd mark som inte är detaljplanlagda. Naturresevat visas i mörkgrönt, detaljplanlagda områden i ljusgrönt och pågående detaljplaner i blått.

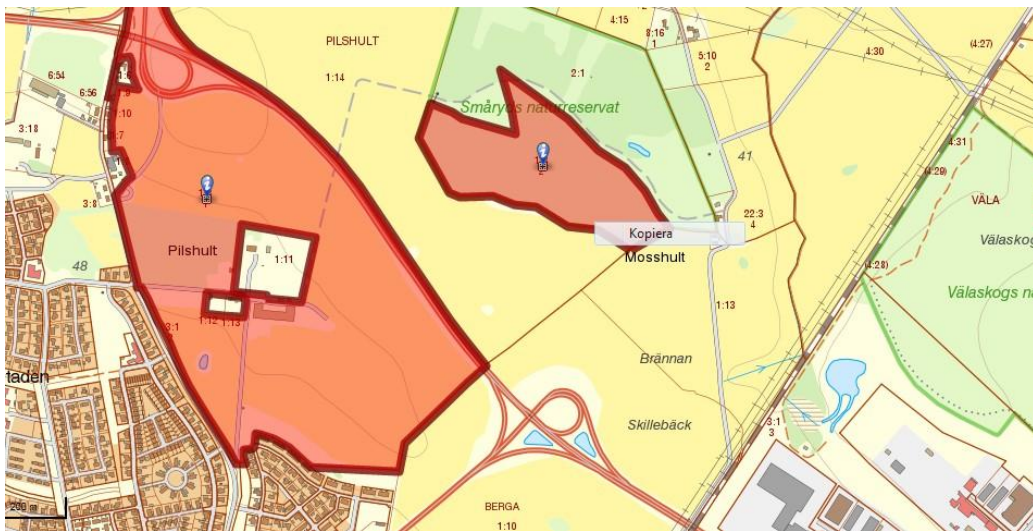
Figur 7 Kommunägd mark intill naturreservatet Väla skog (rödtonad markering).

Figur 8 Kommunägd mark intill naturreservatet Duvestubbe (rödtonad markering).

Figur 9 Kommunägd mark intill naturreservatet Småryd (rödtonad markering).

Figur 10 Kommunägd mark intill naturreservatet Småryd (rödtonad markering).

Figur 11. Karta som visar förslag på område söder om reservatet (heldragen blå linje) inom vilket faunadepåer kan anläggas för att stärka områdets naturvärden. Område inom vilket kvalitetshöjande åtgärder föreslås inom reservatet illustreras med streckade linjer. Kommunägt och icke detaljplanerat markområde, inom vilket kompensationsåtgärder föreslås, illustreras med punktstreckad linje (jämför med Figur 6).

Figur 12. De tre naturreservaten Våla skog, Duvestubbe och Småryd. Kartan visar planskilda passager som är tillgängliga för friluftslivet samt stråk där grönstrukturen föreslås ses över och kompletteras vid behov (se MKB).

Slutsatser

Intrånget är begränsat till uppskattningsvis cirka 1,2 ha varav 0,6 ha lövblandskog, 0,4 ha bok-ekskog och 0,2 ha askblandskog. Hälften av intrånget utgörs av markanspråk för järnvägsområde för vilket ansökan om naturreservatets upphävande kommer att göras. Den andra hälften av intrånget utgörs av servitut för trädsäkring för vilket dispens kommer att sökas för de åtgärder som strider mot naturreservatets föreskrifter.

Utbyggnaden kommer att minska ytan av naturtyperna som förekommer närmast järnvägen. Inget av naturreservatets skyddsvärden kommer att försvinna men vissa värden påverkas negativt. Även ett mindre intrång i jordvallen kan bli aktuellt.

Dispens från artskyddsförordningen kommer att sökas för Sankt Pers nycklar.

Röjningsåtgärder inom trädsäkringsservitutet kan i någon utsträckning anpassas till naturreservatets värden och målsättningar.

För området föreslås ett flertal försiktighetsmått, skyddsåtgärder och kompensationsåtgärder. Inget av naturreservatets bevarandemål påverkas på ett betydande sätt varför dispens bedöms kunna erhållas. Med föreslagna åtgärder uppstår ingen nettoförlust av naturvärden.

Referenslista

1. Helsingborgs stad. 2015. Kultur- och naturmiljöprogram – delområde Kropp, (remissversion).
2. Länsstyrelsen i Skåne län. 2001. Skötselplan Väla skog
3. Länsstyrelsen i Skåne län. 1984. Beslut om naturreservat Väla skog
4. Naturvårdskonsult Gerell. 2017. Inventering av flora och fladdermusfauna inom planeringsområdet för dubbelspår (Ängelholm-Helsingborg) i Väla skog, Helsingborgs kommun
5. Notisum, Artskyddsförordningen (2007:845), besökt: 2017-03-10:
<http://www.notisum.se/rnp/sls/lag/20070845.htm#B2>
6. TDOK 2014:0780 BVS 1515 – Trädsäkring av befintlig järnväg
7. Artdatabanken. <https://www.artportalen.se/>
8. Skogsstyrelsen. Skogens pärlor.
<https://skogskartan.skogsstyrelsen.se/skogskartan/>

Dessutom mailkommunikation med kommunekolog Widar Narvelo, Helsingborgs stad, oktober 2015